

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

KOMUNIKĀCIJAS FAKULTĀTE

Dzirčiema 16, Rīga, LV-1007, Latvija
Tālr. 67409169, E-pasts kf@rsu.lv
www.rsu.lv

Rīga

Latvijas Nacionālajai Elektronisko
plašsaziņas līdzekļu padomei

Ogres televīzijas raidījuma “Šodien OTV” vērtējums

Šis vērtējums attiecas uz OTV raidījumu “Šodien OTV” 2014.gada 2.ceturksnī.

Raidījums iecerēts kā 30 minūšu gara vakara informatīva programma.

NEPLP iesniegtajā un Latvijas mediju regulatora apstiprinātajā koncepcijā OTV sola, ka raidījums “piedāvā atšķirīgu pieeju ziņu veidošanā”, raidījumam avoti tiks meklēti interneta vidē, piedāvājot sociālajos portālos visvairāk apspriestās tēmas. Ziņu programmas mērķis ir uzrunāt jauniešus, piedāvājot komunikāciju arī OTV mājas lapā un sociālajos portālos, kā arī mudināt skatītājus iesaistīties satura veidošanā.

Formāts un žurnālistikas kvalitāte

“Šodien OTV” formātu veido divu raidījuma vadītāju sarunas studijā, nolasītās ziņas, ziņu sižeti un intervijas ar raidījuma viesiem studijā. Formāta pamats atbilst tipiskai ziņu programmas struktūrai. Var uzteikt veidotājus par uzņēmību un neatlaidību, tomēr tā nevar atsvērt profesionālo pamatzināšanu un izpratnes trūkumu.

Programmu “šodien OTV” piepilda vieglās ziņas, kuru temati un avoti nāk no dažādu iestāžu un organizāciju preses relizēm. Reizēm rodas iespāids, ka sižetu veidotāji ir ieinteresēti noteiktu tematu atspoguļojumā, jo satura vienpusība atgādina tipiskākos slēptās reklāmas paņēmienus. Sižetu veidotāji un raidījuma vadītāji nespēj piedāvāt skaidru, secīgu un ieinteresētu vēstījumu, necenšas distancēties no notikumos iesaistītajiem, nespēj piedāvāt viedokļu daudzveidību. (Piemēram, sižets par pulmonālās hipertensijas pasākumu.).

Pat gadījumos, kad izvēlētie temati atbilstu ziņu vērtībām, piemēram, jauniešu organizācijas sanāksme IZM vai studentu kongress, sižetu veidotāji nespēj atlasīt nozīmīgo informāciju, necenšas nodrošināt viedokļu daudzveidību un, piemēram, studentu apvienības prezidenta pārvēlēšanas sižetā tik ļoti aizraujas ar organizācijas iekšējās virtuves apskatu, ka nespēj pat izlobīt šajā notikumā skatītājiem nozīmīgu informāciju. Daļa no ziņām ir parasta organizētāju informācija, kas vienā gadījumā noder potenciālo apmeklētāju piesaistišanai (kā afiša) vai nodrošina publicitāti pēc pasākuma.

Šī ziņu raidījuma vislielākā problēma ir saturs, precīzāk zināšanu un izpratnes trūkums par žurnālistiku, tās funkcijām un mērķiem. Skatoties šo programmu rodas šaubas, vai tās veidotāji jebkad ir ir paskatījušies dažādus ziņu raidījumus, jo nemākulība tomēr nav "alternatīva pieeja".

Arī intervijās studijas viesi tiek aicināti ar mērķi piedāvāt platformu ieinteresēta un vienuspusīga vēstījuma nodošanai. Nereti temati ir saistīti ar kultūras notikumiem, interesantām iniciatīvām, tāpēc to izvēle vērtējama pozitīvi.

Studijas interviju kvalitāte ir atkarīga no viesu sagatavotības pakāpes. Reizēm viņi ir labi sagatavojušies, tāpēc saruna, ko ne pārāk bieži pārtrauc žurnālistu jautājumi, izdodas saturīga (piemēram, saruna ar CSDD pārstāvi un Daiju Līdaku no Rīgas Zoo).

Savukārt lasītās ziņas, kas atgādina radio īsziņas, acīmredzot savāktas citos medijos vai atrastas sociālajos portālās, tās tiek piedāvātas bez informācijas avota (izņemot – "tas lasāms Twitter.com"), nav iespējams pārliecināties par to uzticamību, svarīgumu oriģinalitāti. Reizēm tās ir atraktīvas un padara dažādāku raidījuma saturu. Diemžēl lasītās īsziņas netiek papildinātas ar foto vai video materiālu. Pēc savas vērtības tās lielākoties ir apšaubāmas, jo atstāta jau zināmo (problēmas ar ziņu aktualitāti, oriģinalitāti), ir mazsvarīgas (atgādina, ka ir brīvdienas, kam vārda dienas utt.). Nav saprotams, kāds ir ziņu atlasēšanas princips, jo vienā ziņu raidījumā tiek aicināts doties uz konkrētu klubu ("Pulkvedim neviens neraksta"), nepieminot citus klubus vai citus interesantus pasākumus. Tas nozīmē, ka šo ziņu gatavošanā izmantoti minimāli resursi un/vai veidotājiem nav izpratnes par nepieciešamību vizualizēt informāciju.

Domāju, ka raidījuma producēšanas komanda jau sen ir pārliecinājusies, ka sociālo portālu informācija ir tikai daļēji izmantojama ziņu tematu atrašanai. Savu ziņu dienas kārtību nevar izveidot arī sekojot organizāciju sūtītajai informācijai par to aktivitātēm, jo tās lielākoties nav aktuālas vai adresētas šī raidījuma mērķa auditorijai. Draudzīgā attieksme pret skatītājiem, vēlme tos uzrunāt, patīkamais sarunas tonis studijā ir tikai viens no ziņu programmu vadīšanas paņēmieniem. Tas nevar aizvītot satura trūkumu.

Jāpiemin arī formas problēmas: lielākā daļa no ziņu raidījuma sižetiem ir pārmērīgi gari (6 līdz 9 minūtes), tiem ir vienmuļš temps, vienveidīga struktūra. Acīmredzama ir to veidotāju neizpratne par to, kas ir ziņu vērtības, nav noslēpjama nezināšana par informācijas atlasēšanas pamatiem, ziņu struktūrām un citiem ziņu žurnālistikā būtiskiem jautājumiem.

Aizrautība un pārliecība, ar kādu ilgstoši tiek veidots šis raidījums, liek domāt, ka tā autori patiešām uzskata, ka tās ir ziņas un žurnālistika. Es ieteiktu visiem programmas veidošanā iesaistītajiem apmeklēt žurnālistikas pamatkursus vai patstāvīgi apgūt žurnālistikas pamatus, īpaši TV žurnālistiku. Diemžēl alternatīvu formātu nav

iespējams radīt, neko nesaprotot un nezinot par profesionālajiem pamatiem vai nemācoties no labākajiem piemēriem.

Raidījuma vadītāji

“Šodien OTV” vada vairāki cilvēki, taču tikai Sanita Balode un Dace Tribocka vadītājas lomā spēj piešķirt raidījumam individualitāti. Viņas abas ir aizrautīgas un ieinteresētas, vēlas uzrunāt auditoriju. Tas ir labs pamats, lai izveidotos par labu raidījuma vadītāju, bet Sanitai Balodei ārkārtīgi pietrūkst pamatprasmes žurnālistikā – jebkurš viņas veidotais sižets vai intervija cieš no neprasmīgas intervēšanas, no nespējas izprast un profesionāli apstrādāt informāciju. Dažos raidījumos vadītājiem izdodas asprātīgi un ieinteresējošo pieteikumi vai labas sarunas savā starpā, bet tās nespēj atsvērt pārējā satura zemo līmeni. Labs noskaņojums studijā diemžēl vēl nenozīmē labu raidījumu, to veido kopējais saturs.

Raidījuma vadītāji lielākajā gadījumā ir slikti gatavojušies sarunām studijā vai sižetiem, to saturs liecina par hronisku nekompetenci. Ne velti visas intervijas veido trīs pamata jautājumi: Ko tu dari/kas notiek?; pastāsti kaut ko sīkāk (kad acīmredzami viss pamatos ir izstāstīts, bet žurnālists ir panikā, jo nav sagatavoti citi jautājumi); kāds ir tavs novēlējums? Jebkura sarunāšanās studijā tomēr nav intervija žurnālistikā. Skatoties daudzus sižetus pēc kārtas, rodas iespaids, ka tas ir kāds novēlējumu formāts.

Vizuālais materiāls un vizuālā komunikācija

Šis raidījums nedaudz atgādina “vizuālo radio”, jo ziņu saturā tikpat kā nav nozīmes vizuālajam vēstījumam. Arī filmētie sižeti pēc struktūras un satura ir vienādi, tos veido intervijas un “runājošās galvas”. Gadījumos, kad runātāja fonā ir redzams notikums (pasākums, izstāde), tas ļoti bieži netiek parādīts.

Interaktivitāte

Raidījumā netiek radīts iespaids, ka notiktu interaktīva komunikācija ar skatītājiem. Lai gan tā solīta koncepcijā, vismaz TV formātā tā netiek izmantota. Šaubos, vai veidotājiem pietiek resursu un prasmju to nodrošināt, jo, piemēram, televīzijas Twiterkontam ir tikai 200 sekotāji, Facebook – 1000 sekotāji.

Esmu pārsteigta, kāpēc šo ziņu raidījumu veidotāji, kuri uzklausa dažādus speciālistu un uzzina, cik daudzas nianse dažādās profesijās ir svarīgas pieļauj, ka žurnālistikā var strādāt bez padziļinātām zināšanām. Raidījums atgādina tipisku iesācēju formātu, kad tehnikas uzstādīšana un raidīšanas noorganizēšana jau tiek uzskatīta par panākumu.

Vizuālās informācijas trūkums mūsdienās nav vērojams, problēma ir tās kvalitāte šī vārda visdažādākajās nozīmēs. Tieši tāpēc jāšaubās, vai šādas kvalitātes informācija varētu ieinteresēt OTV esošos skatītājus vai piesaistīt jaunas auditorijas grupas. Es ļoti augstu vērtēju cilvēku aizrautību un vēlmi darboties medijos, bet tā nav realizējama bez ieguldījuma profesionālismā.

Lielākā daļa no šī raidījuma problēmām ir atrisināma, atrisinot ziņu veidošanas profesionālās problēmas un piesaistot izglītotus un prasmīgus redaktorus, ziņu žurnālistus, operatorus.

Secinājumi

Tā kā "Šodien OTV" nepiedāvā kvalitatīvas ziņas un laba līmeņa žurnālistiku, ne arī unikālu "atšķirīgu" ziņu formātu, uzskatu, ka raidījuma ideja ir piemērota sabiedriskā pasūtījuma atbalstam, bet pēc izpildījuma neatbilst sabiedriskā pasūtījuma prasībām.

Argumenti:

- Raidījuma saturs neatbilst tā koncepcijai, tas kopumā nespēj bagātināt Latvijas auditorijai pieejamo informāciju;
- Raidījums nepiedāvā jaunu pieeju un vērtīgu saturu, jo pārstāv nemākulīgu amatieržurnālistiku;
- Raidījuma satura pamatā ir sabiedrisko attiecību vēstījumu nekritisks pārraidīšana, slinkā žurnālistika jeb tā sauktā "čurnālistika" (Niks Deiviss) – ārpus redakcijas sagatavotas informācijas apstrāde un pārraidīšana ārējo avotu interesēs;
- Raidījuma informācijas avoti ir vienveidīgi, tie lielākoties pārstāv organizācijas vai notikumus, kas ieinteresēti sev izdevīgas informācijas sniegšanā;
- Raidījumā sagatavotās ziņas veidotas, paļaujoties uz tehnisku raidīšanas nodrošināšanu, nespējot atlasīt, noformēt un sniegt skatītājiem profesionāli kvalitatīvu raidījumu;
- Raidījuma saturs liecina, ka tā autoriem pagaidām nav priekšstats par profesionālas ziņu žurnālistikas pamatiem;
- Raidījuma kvalitāte un tā satura komunikācija liek šaubīties par "Šodien OTV" spēju piesaistīt un ieinteresēt mērķa auditoriju;

Priekšlikums: pārskatīt raidījuma formātu un ideju, vienojoties par tā uzlabojumiem un konceptuālām pārmaiņām ar mērķi uzlabot satura profesionālo līmeni – tā aktualitāti, svarīgumu, dažādību, viedokļu daudzveidību, atbilstību mērķa auditorijai.

Rīgā, 2014.gada 10.jūlijā

Anda Rožukalne
PhD, asoc.prof.
RSU Komunikācijas studiju katedras vadītāja
Bakalaura studiju programmas "Žurnālistika" vadītāja
Dzirciema iela 16, Rīga, LV 2164
Tel. nr. +371 29425475

RĪGAS STRADIŅA
UNIVERSITĀTE

KOMUNIKĀCIJAS FAKULTĀTE

Dzirčiema 16, Rīga, LV-1007, Latvija
Tāl. 67409169, E-pasts: kf@rsu.lv
www.rsu.lv

Rīga

Latvijas Nacionālajai Elektronisko
plašsaziņas līdzekļu padomei

Ogres televīzijas raidījuma “NācTV” vērtējums

Šis ir vērtējums par OTV raidījumu “NācTV” 2014.gada 2.ceturksnī. Raidījums NEPLP iesniegtajā koncepcijā iecerēts kā diskusija, bet tas ir klasisks faktu un viedokļu intervijas formāts.

Formāts

“NācTV” pēc satura, struktūras intonācijas un tempa gandrīz vienmēr ir vienāds un labi iederētos kā saruna kādā radio kanālā. Raidījuma formāts ir vienkāršs: intervētāja un viesu saruna studijā, neizmantojot papildelementus, iztiekot bez vizuāliem akcentiem, grafiskiem elementiem. Raidījuma ieguvums ir spēja paplašināt medijos redzamo un dzirdamo personu loku, pievienojot arī jaunus tematus un viedokļus. Vairākas intervijas tieši izvēlēto personību rakstura, aizrautības un unikālo interešu dēļ izdevušās ļoti labi. Tajās iespējams iegūt būtisku informāciju un piedzīvot nozīmīgas atklāsmes.

Var noprast, ka “NācTV” iecerēts kā izglītojoša saruna ar interesantiem cilvēkiem. Tomēr pēc satura nav iespējams identificēt tā mērķa auditoriju un galveno raidījuma uzdevumu. Formāta dizainā nav paredzēta noteikta intervijas mērķis un tās struktūra, tāpēc saruna studijā (tās saturs, kvalitāte, temps) pēc formas un satura ir ļoti atkarīga no raidījuma viesu sagatavotības pakāpes un studijā izveidotā kontakta starp intervēto cilvēku un raidījuma vadītāju.

Lai gan interviju formātus medijos, arī televīzijā, var veidot ārkārtīgi dažādi, pievienojot papildelementus un izvēloties dažādu dramaturģisko pieeju, šis raidījums izvēlējies hronoloģiskās sarunas virzienu, strādājot pēc principa – apsēdāmie un runājamie. Raidījumā ļoti reti tiek izmantots vizuālais materiāls, kas iepriekš sagatavots un piemērots stāstījuma ilustrēšanai.

Kopumā intervija pēc struktūras ir monotona, raidījuma saturā var vērot tā veidotāju pārlicību, ka ikviens skatītājs, kas ieslēdzis TV (vai skatās to YouTube) to skatīsies visā garumā. Pusstundas laikā netiek ne verbāli, ne vizuāli sniegta papildu informācija par viesi, netiek uzturēta interese, netiek veidota stāstījuma dramaturģija, paļaujoties, ka saruna pati par sevi noturēs pie ekrāna skatītājus.

Vadītājs

Raidījuma "NācTV" veiksmē ir tā vadītājs Andris Krauja. Viņam ir labas komunikācijas prasmes, viņš brīvi jūtas studijā, spēj sagatavot īsus un piesaistošus pieteikumus katra vakara viesim. Andris Krauja prot labi klausīties un reaģēt uz situāciju, tāpēc aktīvāku un atraktīvāku viesu gadījumos sarunas veidojas spraigas un aizrautīgas. Viņš cenšas sagatavoties intervijām, tāpēc pirmās raidījuma sekundes tiek veltītas atraktīvai viesā un pašā vadītāja pieteikšanai. Lielākoties pieteikumi ir atbilstoši individualizēti un piesaista uzmanību. Andris Krauja māk asprātīgi un kodolīgi uzsākt raidījumu. Diemžēl sākumā panāktais efekts ātri izplēn, jo intervijas tālākā gaita parasti tiek atstāta viesā ziņā.

Andrim Kraujam katrā raidījumā ir problēma ar spēju interesēt skatītājus, pieteikt viesi un akcentēt tā uzaicināšanas pamatojumu gan sākumā, gan raidījuma tālākajā gaitā. Ar to domāju, ka sākumā veiksmīgi tiek pieteikts viesā vārds un nodarbošanās, bet netiek sniegta cita informācija. Tādējādi gandrīz nevienā raidījumā interviju netiek atbildēts uz jautājumu – kāpēc šis cilvēks, kāpēc tagad, kāpēc šāda sarunas tēma. Šīs atbildes reizēm atklājas raidījuma gaitā, bet šaubos, vai daudzi skatītāji spēj tās sagaidīt. Ar dažām frāzēm un interesantu sasveicināšanos tomēr nepietiek, lai pamatotu pusstundas ilgu sarunu studijā. Domāju, ka tā ir formāta problēma, jo uzmanības noturēšana un viesā pieteikšana nav paredzēta šī raidījuma struktūrā un saturā, šim mērķim netiek izmantoti arī grafiskie elementi.

Andris Krauja ir atraktīva personība, viņam piemīt telegēnisms un vīrišķīgs šarms, bet tas nespēj pilnībā aizvietot profesionālās prasmes un noslēpt nekompetenci, bieži ļoti viduvējo sagatavotības līmeni pirms sarunas. Ja vadītājs būtu atbilstoši gatavojies, intervijā nevajadzētu uzdot tik daudzus informatīvus jautājumus, sarunu varētu sākt jau tālākā līmenī, padziļināti iztaujājot raidījuma viesi.

Intervēšanas kvalitāte

Intervijas pēc satura un struktūras veidotas kā iepazīšanās saruna, saturs veidots kā hronoloģisks stāsts par cilvēka ceļu, darbu, projektu vai interesēm. Diemžēl šāda veida narratīvs profesionālajā žurnālistikā tiek izmantots ļoti reti, jo savas vienmuļības dēļ tā ir viena no neveiksmīgākajām intervēšanas struktūrām. Hronoloģisko stāstījuma paņēmieni var izmantot tikai tajos gadījumos, ja vien uzaicinātais viesis tikko nav novērsis pasaules bojāeju. Līdz ar to "NācTV" intervijas gaita lielākoties ir monotona. Sarunas dramaturģija nav pārdomāta, tāpēc gandrīz katrā pārraidē arī tās nobeigums ir nesagatavots un nelogisks. Beidzas raidījuma laiks, tāpat – uz redzēšanos!

Spriežot pēc raidījuma satura, Andrim Kraujam, tāpat kā viņa kolēģiem no viņa programmas "Šodien OTV" nav visvienkāršāko pamatzināšanu žurnālistikā un intervēšanā. Tāpēc arī šis raidījums atspoguļo Latvijā bieži sastopamo amatierismu, kad, virspusējs citu raidījumu vai to vadītāju vērojums, tiek atdarināts, lielākoties

zemākā līmenī. Tas redzams katrā raidījumā, kurā vienkārša jautājumu uzdošana vai savu iespaidu izteikšana par atbildēm tiek uzskatīta par intervēšanu žurnālistikā.

Raidījuma vadītāja veiksmīgā darbošanās kāzu vai pasākumu vadītāja ampuā tomēr nav pietiekama, lai intervētu un veiksmīgi darbotos profesionālajā žurnālistikā, kurā nepieciešamas ne tikai specifiskas prasmes, bet zināšanas un izpratne par mediju darba īpatnībām. Domāju, ka pieredze studijā un ilgstoša dažādu cilvēku iztaujāšana vairāku gadu laikā var palīdzēt nonākt pie atziņām par veiksmīgas intervēšanas pamatiem, taču tas ir pārāk lēns un nefektīvs ceļš, kas līdzinās divriteņa izgudrošanai. Šis ceļš arī attālina inovāciju ieviešanu vai izcilības sasniegšanu. Žurnālistikā un TV raidījumu vadīšanā tomēr ir uzkrātas ļoti daudzas zināšanas, ko varētu izmantot un apgūt, uzsākot jebkuru jaunu projektu.

Secinājumi

“NācTV” ideja kopumā atbilst sabiedriskā pasūtījuma pamatprasībām. Raidījuma saturs bagātina Latvijas skatītājiem pieejamās informācijas daudzveidību. Sarunas raidījuma studijā tiek veidotas ieinteresēti, ar cieņu pret viesiem un skatītājiem. Izvēlētie temati ir aktuāli, raidījumam ir izglītojoša vērtība, bet nepieciešami uzlabojumi tā formā – struktūra, vizualizācija, intervēšanas kvalitāte.

Rīgā, 2014.gada 10.jūlijā

Anda Rožukalne

PhD, asoc.prof.

RSU Komunikācijas studiju katedras vadītāja

Bakalaura studiju programmas “Žurnālistika” vadītāja

Dzirciema iela 16, Rīga, LV 2164

Tel. nr. +371 29425475